

SVEIKAS SAULĖS MIESTAS
Šiaulių miesto savivaldybės
visuomenės sveikatos biuras

Smurto ir patyčių prevencija ikimokyklinėje ugdymo įstaigoje

1.1. Smurto prieš vaiką samprata

Smurtas – tai kito žmogaus emocinės, psichologinės ir fizinės erdvės pažeidimas. Smurtas, kaip teigia mokslininkai (Kairienė, Ščerbakova, 2008) – tai sąmoningas veiksmas, kuriuo, naudojant savo galią, siekiama pakenkti, įskaudinti arba sužaloti kitą žmogų.

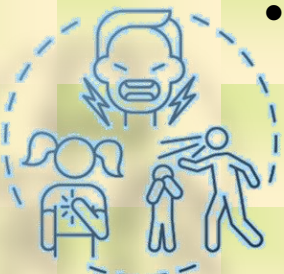
1.2. Smurto prieš vaiką formos

Fizinės smurto formos

- Smūgiai, mušimas, žalojimas ir kitoks poveikis vaiko kūno išoriniam paviršiui ir vidaus organams, naudojant fizinę jėgą, šaltąjį arba šaunamąjį ginklą arba kitus daiktus, skysčius, medžiagas ir kt.
- Fizinė trauma gali būti nuo lengvo apdraskymo ir nubrozdinimo iki sulaužytų kaulų, smegenų sutrenkimo, vidinių organų (inkstų, kepenų, blužnies) sužalojimo.
- Fizinis smurtas taip pat pasireiškia „ypatingų“ bausmių taikymu – kankinimais, vaiko uždarymu tamsiose patalpose (sandėliuke, rūsyje, dėžėje), darbo ne pagal vaiko jėgas skyrimu.

Emocinės smurto formos

- Nuvertinimas, menkinimas, žeminimas, šmeižtas, grasinimas, gąsdinimas, atskyrimas, kvailinimas arba kitokie ne fizinio kontakto priešiški elgsenos modeliai, judėjimo laisvę

apribojantys veiksmai, sukeltys arba sudarantys sąlygas sukelti žalą vaiko fizinei, emocinei, psichinei, dvasinei, moralinei arba socialinei sveikatai ir raidai.

- Nuolatinė kritika, šauksmai, patyčios, jausmų nepaisymas, žeminimas ir kt

Seksualinės smurto formos

- Seksualiniai santykiai su prasiskverbimu, daiktų kišimas į lytinius organus, vaiko glostymas, lietimasis, bučiavimas, masturbavimas, siekiant seksualiai pasitenkinti.
- Vaiko vertimas glostyti, bučiuoti, čiulpti, kandžioti suaugusiojo lytinius organus arba jį masturbuoti.
- Lytinių organų demonstravimas vaikui.
- Vertimas arba siūlymas vaikui nusirenginėti, masturbotis suaugusiojo akivaizdoje.
- Vaiko įtraukimas į pornografinę veiklą arba prostituciją, seksualinio pobūdžio kalbos su vaiku, nepadorių gestų demonstravimas, siekiant seksualinių tikslų.

Nepriežiūros formos

- Fizinė nepriežiūra: netenkinami gyvenamosios vietos vaikui reikalavimai, maisto poreikiai, neturima tinkamų rūbų, menki higienos įpročiai.
- Medicininė: nesirūpinama vaiko sveikata, nesuteikiama pagalba susirgus, nesirūpinama viršsvoriu, psichologine vaiko sveikata.
- Pedagoginė: kai vaikui nesudaromos tinkamos sąlygos ugdymuisi, jis yra nemokomas, neleidžiama lankyti ugdymo įstaigos.
- Socialinė: nesudaromos sąlygos pozityviai socializacijai, draudžiama bendrauti su kitais asmenimis, vaikui su negalia nepritaikoma aplinka, kad jis galėtų bendrauti.
- Psichologinė: abejingumas vaiko emociniams poreikiams.

1.3. Ugdymo institucijos veikla ir jos valdymas

Atsakomybė

Įstaigos vadovas atsako už Rekomendacijų įgyvendinimą savo institucijoje, kas įpareigoja kurti sveiką, saugią aplinką.

Saugios ir palankios aplinkos vaikams kūrimu rūpinasi Mokyklos vaiko gerovės komisija.

Veikla

Vertybės: puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), šiomis vertybėmis įstaigos darbuotojai vadovaujasi savo veikloje.

Elgesio normos: įstaigoje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai apibrėžiamas tiek pozityvus / laukiamas, tiek neleistinas / nepageidaujamas vaikų elgesys, numatoma vaikų pozityvaus elgesio motyvavimo priemonės ir būdai, jais vadovaujasi kiekvienas darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų vaikų elgesį.

Pareigybių aprašai: ugdymo institucijos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios aplinkos įstaigoje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal įstaigos nustatytą tvarką.

Reagavimo į smurtą ir patyčias įstaigoje tvarka: vadovas įsakymu patvirtina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo įstaigoje tvarką.